

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy órára	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és a ünnep után való napon is.

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DÍJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

A nemzet dalnokához.

Írta: **Ditrói Mór.**

Csak tested az, mit elfödött a sir,
Lelked a mi élő tűzszlopunk,
A melynek fényén, drága melegén
Mi ihletet kebelled osztozunk.
Hozzád repül ma lelkünk hő fohásza,
Te nemzetemnek mártír dalnoka,
Ki halni tudtál bátran, csüggedten —
De gyáván élni nem tudtál soha!

Ma hangzott el próféta ajkadon
A dalok dala: a „TALPRA MAGYAR!“
Ő nem feledtük, imává szentesült
A honfi szívből, ajkán ez a dal.
Villáma volt ez haragos lelkednek,
Abból fakadt a hajnal bibora:
Kiomló véred a csatamezőn,
Mert gyáván élni nem tudtál soha!

Mint bánthatott az az „egy gondolat“,
Hogy rabbilincsbe verve szent hazánk.
Bus temető lett ez a drága hon,
Keserves könybe, vérbe fuladánk.
A gyászidőnek bus emlékeül
Áll az aradi véres Golgota:
Tizenhárom félisten nyugszik ott,
Kik gyáván élni nem tudtak soha!

De szertetépte rabbilincseit
S a sir rögéből fölkel a magyar,
Ki szent eszmékért annyit áldozott,
Ily nemzetet a sir el nem takar.
Szívünkbe nézz: im itt benn láthatod,
Hogy sujtson bár a sorsnak ostora,
Vért, életet örömmel áldozunk,
De gyáván élni nem tudunk soha!

Zarándokutra jertek, hiveim,
Oda, a hol a „száműzött“ pihen.
Kérdezzük meg a drága hantokat:
Kossuth apánk a sirból mit izen?
Ó halljuk, értjük szent parancsodat
Magyar hazám dicső apostola —
És esküszünk, hogy ősi jussainkat
Feláldozni mi nem fogjuk soha!

A „NAPLÓ“ tárcája.

Az első évforduló.

(Hogyan ünnepelték 1849. március 15-én az első évfordulót Kolozsvárt. — A Honvéd. — A fő kormánybiztos plakátja. — A helyőrség ünnepe. — Kemény Farkas alezredes. — Tisztek lelkesítő beszédei. — A Bánffy-ház. Csányi László kormánybiztos beszéde. — A város kivilágítása. — Diszeloádás a színházban. — Honvéd tisztek bankettje. — Szabadság-szobor. — Szabadság-tér. — Unio-tér. — A nép hangulata. — Bem tábornok nevénapja.)

A megváltozott politikai viszonyok a nemzeti fejlődés legnevezetesebb napját, a március 15-ét is a maga igazi és méltó jelentőségéhez fogják juttatni. Általános óhaj, hogy ez a nagy nap nemzeti ünneppé váljon, mert egy nagy történelmi akció diadala fűződik hozzá. Így ítélte meg s ebben a jelentőségben fogta fel az egykori nemzedék március 15-ét s midőn a nevezetes nap, mint az 1848. márciusi vívmányok első évfordulója beköszöntött, nemcsak az országban, de különösen Kolozsvárt

a hazafias öröm tuláradó érzései olyan ünneppé avatták ezt a napot, melynek emlékét nem lehet, de nem is szabad a lélekből könnyedén kitörölni. Kettős ünnepe volt 1849. március 15-én Kolozsvárnak, a hazafias mámor és lelkesedés legmeghatóbb jelenetei játszódtak le: utcán, nyilvános tereken, magánházakban s a nép lelkét az önértet akkora ereje szállta meg, hogy sokan a nevezetes események hatása alatt jelentkeztek a honvédséghez való fölvetelre, a türelmetlenebbek pedig követelték, hogy őket a honvédelmi bizottmány azonnal a harctérre küldje „Nem hideg ünneplések, nem gép-szerű formalitások elszereplése tevék érdekessé, írja egy akkori krónikás; — minden magánlak egy imaház volt s a családtagok benne fohászt s hálaimát rebegő ájtatos gyülekezet. És templom volt minden egyes polgár kebele, hol a multak feledése, egy szebb jövő felőli remények s a szív mindazon érzelmek, melyeket szabadság és nemzeti fölvirágzás eszméi keltenek, tarták az istentiszteletet.“

Ez a dagályos feljegyzés hiven adja vissza a kolozsvári közönség hangulatát. Remény, a jövőben való bizalom és a lelkesedés tartotta szilárdan a nemzeti ügy mellett a nagy idők hazafias közönségét.

Az ünnep külső lefoiyása is impozáns mérvekben jelentkezett. Az üzletek egész nap zárva voltak, a közönség ünnepi díszben öltözött el a templomokat, azután a főteret és a mozgalmassabb utcákat; a műhelyekben nem dolgoztak s a forradalmi zsurnálisztika egyik legnevezesebb terméke, a HONVÉD című napilap az ünnep jelentőségének kifejezésül ezen a napon nem adott számot. A nagy idők nagy eseményei születtek a kolozsvári hírlapirodalom ezen nevezetes termékét, néhány kegyeletes sort illő tehát a mai nap alkalmából szentelni emlékének. Harctéri tudósításokkal, hazafias, lelkesítő közleményekkel tájékoztatta olvasóit az események felől a HONVÉD s alig volt az erdélyi hadjárat történetének olyan epizódja, melynek ne volnának hiteles tudósításai. Vasárnap kivételével minden-

nap négy oldal tartalommal jelent meg az Ocsvány Ferenc szerkesztésében. Előfizetési ára Kolozsvárt egész évre 10 frt. 90 kr., vidéken 12 frt. 96 kr. volt. *Bel-Farkas* utca 52. sz. alatt kiadóhivatal állott, a szerkesztőség pedig a ma is meglevő *Király-utca* 21. számú házban volt berendezve. Sok szolgálatot tett a nemzeti ügynek ez a derék lap, melynek közleményei, ma már, mint történelmi dokumentumok, bizonyító erővel irnak.

Az általános ünneplést legnagyobb mérvben fokozták a Csányi László tejhatalmu fő kormánybiztos plakátjai, melyeket Csányi Nagyszében bevételéről Március 15-én délelőtt függesztetett ki a főtér négy sarkán és a forgalmasabb utcák falain. Hatalmas betűkkel hirdették a nagy-névű győzelmét a plakátok:

ÖRÖMHIR!

Szeben a' magyaré. BEM a nagy bajnok folyó hó 11-én 10 és egynegyed órákor éjjel ostrommal vette azt be, a győzedelem annál nagyobb, mert

A válság

— Saját tudósítónktól. —

Valósággal szárazmalomban örül az, a ki számon tartja a válság híreit. Estétől reggelig, reggeltől estéig bőven omlik a kombináció, amelyiknek olyan az élet, mint a Tisza-virágnak: egyikből sem lesz valóság s szinte lihegő ajakkal lesi az ország, mit határoz a király. — Béke lesz-e vagy földet megrázó vihar, amelynek annál hiábavalóbb a kitérése, mert akármennyit pusztít is, a nemzet jogait le nem tarthatja.

Bécsből ma sincs hír. Mintha lábujjhegyen járnának az öreg király dolgozószobája körül, ahol az ország nyugalma függ egy tollvonástól. A válság kérdése minden ízben ki van merítve, úgy hogy idehaza kuszálják untalan össze a szájakat azok, akiknek pedig minden érdekük, hogy rend legyen. Az ellenzék, amely elmondta a maga követéseit és most nyugodtan várhatná a feleletet abban az aggodalomban, hogy a huza-vona veszedelmes az országra, már maga licitált le a jogos kívánságaiból. Bécs azonban hallgat. Vagy azért, mert terve van a halogatással!

Tárgyalások.

Ma délelőtt fél tizenegy órakor Darányi Ignác és br. Bánffy Dezső felkeresték gróf Andrássy Gyulát és háromnegyed óráig maradtak a budai palotájában. Délben a három politikus újból találkozott a Nemzeti Kaszinóban, a hol kívülük a disszidens csoportnak még több tagja jelent meg.

Kossuth Ferencz ma visszaérkezett Zomborból.

A szabadelvűpártból.

A szabadelvűpártban látszólag legnagyobb a nyugalom. Kéjjel tölti

el az embereket az a tudat, hogy abból, ami történni fog, közvetlen öröm nem érheti a pártot. Különbözőben annak a meggyőződésnek adnak kifejezést, hogy a megoldás nem késhetik soká, mert a mostani kormány tagjai is elkövetnek mindent, hogy legalább a kormányválság érjen véget, mert az állam ügyeinek intézése szempontjából sürgős szükség, hogy felelős miniszterelnök kerüljön a kormányzás élére, amivel elérjük, hogy aztán a legfontosabb dolgok nem maradnak elintézetlenül, ami sok érdek nagy sérelmével jár. A szabadelvűpárton azt hangoztatják, hogy a huza-vonáért egyedül az — ellenzék felelős, amely „csökönységével” lehetetlenné teszi a királynak, hogy az új kormányt megalakíthassa.

Az intéző-bizottság tegnapi ülésén gróf Tisza Istvánnak tartották fenn a kettős mandátumok sorsának az intézését. Ugy értesülünk, hogy

Tallán a török-kanizsai,
Lukács a győri,
Grännenstein a soproni és

Sándor János a marosvásárhelyi mandátumokat fogják megtartani, úgy, hogy a szegedi kerületben, Körmöcbányán, Oravicán és Nagyszőlősből új választás lesz. A miniszterelnök ma közli is ezekkel a politikusokkal, hogy a párt érdeke ezt az elhatározást teszi kívánatossá.

— A váci mandátum.

Barabás Béla tudvalevőleg leköszönt a váci mandátumról s így Vácon új választás lesz. Miután dr. Prónay Dezső nem vállalta el a neki felajánlott jelöltséget, a váciak most Morling Zsiga váci ügyvédnek az ottani függetlenségi párt elnökének ajánlották fel a mandátumot. Ha Mor-

ling nem utasította vissza a bizalmat, egyhangú megválasztásra számíthat.

— „A honvédelmi miniszter.” A mai hivatalos lap nem közöl újabb nemesítések, de azért van benne elég bosszantó. Tessék elolvasni a következő kéziratot, mely ma a „Budapesti Közlöny” élén megjelent:

„Kedves gróf Welsershimb Tábor-szernagy.

Amidőn ama kérelmének, hogy honvédelmi miniszteri állásától fölmentessék és az állandó nyugálmányba átvétessek, kegyelemben helyt adok, ötven évnél hosszabb időn át ritka odaadással teljesített és Rézszemről ismételt méltányolt kitünő szolgálataiért legteljesebb elismerésemet nyilvánítom. Maradandó hálám az Ön részére kiválóléppen ama kimagasló és sikeres fáradozások biztosítják, amelyeket Ön Landwehrem kialakulása és harcképességének fokozása érdekében kifejtett. Adja Isten, hogy ép egészségben és szellemi erőben — biztosítva Önt az Ön jóindulatáról — még sok éven át találhassa örömét a saját működésére vetett visszapiantásban. Bécsben, 1905. évi március hó 11-én. Ferencz József, s. k.”

Már most mit gondoljon a magyar ember, ha ezt a kéziratot olvassa. Elbocsátanak egy osztrák minisztert és az elbocsátólevelet a magyar hivatalos közlönyben adják közre és a kéziratban semmi nyom, hogy osztrák miniszterről van szó. Az aláírás is egyszerűen Ferencz József és így nem tudni, hogy az osztrák császár, avagy a magyar király írta-e alá a „honvédelmi miniszter ur” elbocsátását. A Landwehrhez meg éppenséggel semmi közünk. És még azt mondják, hogy nem kell véget vetni ennek az átkozott közösségnek, melynek nyomán ilyen bolondok esnek meg.

— A szarvasiak s az önálló vámterület. Szarvasról táviratozzák, hogy az ottani szabadelvűpárt tegnap az alábbi táviratot küldte gróf Zselénszki Róberthez:

„Hazafias aggodalommal és feszült várakozással nézzük hazánk politikai és közgazdasági viszonyainak nehéz válságát. Az önálló vámterület létesítését célzó veszélyes, kockázatos törekvésekkel szemben Nagyméltóságodban látjuk gazdasági létünk hatalmas védelmezőjét, a kinek bátor állásfoglalása s a legmagasabb helyen kimondott bölcs szava a magyar gazdáközönység osztatlan meggyőződését tolmácsolja.

Öszinte örömmel és hálás lelkesedéssel üdvözljük Nagyméltóságodat s a magyar közgazdaság védelméért folytatott hazafias munkálkodásáért áldást kérünk.

A szarvasi szabadelvűpárt.”

Ezt a táviratot is alighanem Budapestben fogalmazták.

Bánffy Dezső br. nyilatkozata.

— márc. 15.

Mint lapunk tegnapi táviratainak egyikében már említettük, Bánffy Dezső báró az újpárt vezére a fővárosi II. kerületi újpárti kör lakomáján érdekes nyilatkozatokat tett e helyzetről. Nyilatkozatának lényegét a következőkben adjuk:

Hónapokkal ezelőtt, mikor még nem történt meg a nov. 18-iki tett, akkor mi, kik az újpárt tagjai vagyunk, és kiknek jó lesz az új nevet keresni, hogy ne maradjunk mindig újak, abban a reményben voltunk, hogy legfőbb célunk a magyar állam gazdasági függetlenségének kivívása. Ma is ez a törekvésünk. Programunk a változott viszonyok mellett nemcsak hogy főáll, de még

az eredménydus harcot a magyar seregek körülbelül 5 ezer muszkák ellen küzdötték, több ágyuk, töltény-szekerek és több száz fegyverek vétettek el az ellenségtől, a foglyok között néhány muszka foglyok is vannak, részletesebb tudósítás ezután fog következni; mert azt az események rohamában az idő rövidsége miatt a csatazajban megírni nem lehetett.

Éljen BEM a' hős bajnok és éljen annak vitéz serege!

Kelt Kolozsvárt, mart. 15-én 2 és fél órakor reggel.

Orsz. t. h. főköormány-biztos:

Csányi László m. k.

Nagyobb hatáskeltés okáért függesztette ki Csányi ily későn a plakátot, holott Bem Nagyszeben már március 9-én bevette. Csak hogy a március 15-iki évfordulónak ezzel a pár nappal, de nagyon jól alkalmazott megkéséssel olyan jelentőséget adott, hogy annak hatását semmiféle erő sem tudta volna ekkor megkisebbiteni. Élő szóval Kemény Farkas alezredes hirdette ki a győzelemről szóló hírt délelőtt 10 órakor a főtéren, hol a helyőrség, a nemzetőrség és a polgári testületek zászlóval voltak jelen a március 15-iki évforduló meg-

ünneplésére. Kemény Farkas alezredes a tisztikarhoz intézett nagyhatású beszédet, melyben röviden a következőket említette meg. A petíciós szabadságot — úgy mond — a mily könnyen kaptuk meg, olyan könnyen kivethették volna kezünkől. Csak a véráron szerzett szabadságot tanulják meg drága kincsnek tartani a népek s csak az ilyen szabadság megtartásáért képesek utolsó csepp véréükig küzdeni. A magyar nemzetről igen kedvezően fog a historia ítélni, mert e historiában meglesz írva, hogy a magyar nemzet becsületes és nagy-lelkű volt s vitézfegyverével szabadságát nem csak megtudta érdemelni, hanem védeimezni is. Hivatkozott végül a Bem tábornok győzelmére, mire olyan viharos éljen csapott fel, hogy még a távoli utcákba is elhatott. Utána a honvédtisztek léptek csapataik elé s külön-külön megmagyarázták a legénységnek a március 15-iki nevezetességét s lelkesedve hirdették, hogy a magyar seregeknek győznie kell, mert mellette van az igazság. Bem tábornak megmutatta, hogy tulerővel szemben is diadalt vívhatunk, ha bizunk a magunk igazában.

Az óriási néptömeg és a katonaság 11 órakor a Bánffy-ház elé vonult, hol az ünnepély legkiválóbb mozzanata kezdődött. Erre a célra

a Bánffy ház nagyon alkalmas volt, akár csak ma, miután a főter legkedvezőbb pontján van és erkélyéről bármilyen nagy tömeghez könnyen lehet beszélni. A diszben kivonult helyőrség gyalog és lovas osztályai előbb négyszögöt formáltak a ház körül s ebben a formációban zárták be az érkező polgári küldöttségeket, melyek hazafias dalok énekésével helyezkedtek el a négyszögben. Mielőtt Csányi beszélt volna, a gyalogság előbb díszített adót s ez volt a jel arra, hogy az ünnepély kezdetét veszi. Ekkor Csányi László jelent meg az erkélyen és az éljenzés lecsillapultával nagyhatású beszédbe kezdett. A március 15-iki vívmányok eredményeit fejtegette a haligtóságnak ő is, de nagy ékesszólásával érdekesen tudta megmagyarázni, hogy mit kell ezen vívmányok alatt érteni és miben áll azoknak a népre való fontosságuk. Elmondta, hogy egy év előtt tavaszi verőfény derült fel a magyar horizonton, de ezt a fényt később elhomályosította a cselcsövek armánykodása. Azonban isten örökösödött az ő magyar népe felett és nem engedte, hogy a fellegek dühe reánk menyköveket szórjon. Az álmából felvert magyar országnak megmutatta s megmutatja a zsarnokság bérenceinek, hogy kivel van dolga. Az önök (itt a katonákra mutatott) s ezer meg ezer

társainknak vitéz karja kezekednek szent ügyünk teljes győzelméről. A borura derü következik s ez a tavasz szabadságunk és függetlenségünk legszebb tavasza leend.

Nagy éljenzés tört fel a Csányi beszéde után, mire a helyőrség sorakozott és bevonult a laktanyába. Este azonban újra megkezdődtek az ünnepélyek. Kolozsvár díszesen ki volt világítva, a színházban pedig díszelőadás volt, melyen alkalmi hazafias darabokat mutattak be. Kölcsey Himnuszával kezdődött az előadás, legnagyobb hatást pedig egy allegorikai kép kelte, mely azt a jelenetet ábrázolta, midőn a gonosz szellem a kétfejű sast a poklok fenekére nyomja s a város fényben a felhők mögött Kossuth alakja tűnik elő. A honvéd tisztikar külön is megünnepelte az évfordulót és az esti órákban egyik vendéglőben bankettet tartottak, melyen számos hazafias felköszöntő hangzott fel. Egyik szónok indítványára elhatározták, hogy illetékes helyen kérelmezni fogják a főter Ferencz-császár-féle oszlop (ma a régi Karolina kórház előtt áll) szabadság-szoborra s a főter nevének Szabadság és Unió-terre való változtatását. Később a csaták zajában nem volt idő a terv megvalósításával gondolni, Kolozsvár tanácsa pedig talán nem is emlékezett róla, hogy a főter elneve-

erősebben érvényesül a jövőre nézve, mint eddig történt. A mai többségnek be kell ismernie, hogy ma más alapon, mint az újpárt programja alapján, kormányozni nem lehet. Maga ez a kombináció, hogy koalíciós kabinet alakulhat, már hallgatóság elismeri, hogy a magyar állami élet tovább kiépítése más alapon, mint a hatvanhetesen nem történhet. Lehetnek egyesek, sőt vannak pártok is, amelyek messzebb menő időre állították föl program-pontjait, ma ezek is kénytelenek azt vallani, hogy a 67-es alapon kell kormányozni úgy a gazdasági kérdések szempontjából, mint a nemzeti törekvéseknek a katonaság körébe való bevitelére szempontjából. Ha pártunk ma nem is győzött, elveink minden esetre győzelmet arattak. — Azután Bánffy a lezajlott választások kérdésével foglalkozott és különösen azokat az argumentumokat hozta föl, amelyek kötelezővé tették az újpárt tagjaira nézve, hogy nem az ő programjukat valló jelöltre szavazzanak. En azt hiszem, ugymond, nincs messze az az idő, mikor ebben a kerületben megint az a kérdés lesz felállítva, hogy kire szavazunk. Akkor, úgy hiszem, nem leszünk köztve semmi egyéb által, mint elveink által és elveink és programunk érvényesítése érdekében mehetünk a harcba. A remény kecsegtet, hogy megvan a lehetősége annak, hogy az újpárt e kerületben olyan embert vigyen győzelemre, ki az újpárt elveit fogja hirdetni. (Élénk éljenzés és taps.)

Érdekesnek tartjuk e nyilatkozat közlése kapcsán rámutatni arra, hogy a Bánffy Dezső báró fejtegetésének gondolatmenete sokban megegyez azzal az állásponttal, melyet a válságról írott cikkeinkben mi is kifejtettünk.

Ami a párt elnevezését illeti, teljesen osztjuk Bánffy bárónak azt a nézetét, hogy új névről, helyesebben megfelelő névről kell a párt-

nak gondoskodnia. Ezennel ajánljuk is a „nemzeti reformpárt” nevet.

Igazat adunk Bánffy Dezső bárónak abban is, hogy a választások eredménye végső elemzésben annak a programnak igazolása, melyet mint egy reális nemzeti reform politika programját ő állított volt össze. És a válságban lévő politikai élet egyik legrikítóbb „szépséghibája” éppen az, hogy bizonyos oldalon ezt semmi képen nem akarják beismerni, sőt viselkedésükből az látszik, mintha a kialakulást az újpárt félretolásával gondolnák keresztül vihetni. Pedig ez nem történhetik meg.

Hisz éppen azoknak a bizonyos politikai uraknak nézete szerint is úgy áll e kérdés, hogy az újpárt programját alkotó követelések körén tulmenő aspirációk megvalósításáról avagy bár előtérbe helyezéséről nem lehet szó, amint hogy p. l. önálló hadseregről, külön külügyi képviselőtéről, personal unioról nem is beszél közülök senki. És ezért a negatívumért nem akarunk nekik szemrehányást tenni. Hisz a politika az eszigiéntiák tudománya és nincs abban semmi erkölcsstelenység, hogy az a politikus, ki távol állott attól a reménységtől, hogy tényleges intézője legyen a politikának s így az évek hosszú sorozatára állította fel az ő követeléseit, midőn az elé az eszhetőség elé jut, hogy a mindennapi élet számára kell dolgoznia, követeléseiből csak a közel jövő szempontjából szükségességeket és megvalósítandókat veszi munka programjába.

Ellenben igenis erkölcsstelenység, ha valamelyik politikus ezt átlátja, de mandátum biztosítás, a népszerűség hajhászata avagy éppen kényel-

meskedés tekintetéből nem vonja le a konzekvenciákat.

A helyzet az ellenzék elé ma a következő kérdéseket állítja:

Kell-e reális nemzeti politika? — Kell-e ennek biztosításul és tartalmaként gazdasági függetlenség és a közjogi paritás alapján nemzeti hadsereg?

Nos ha kell, akkor meg kell csinálni. Ám — úgy mondják — hogy ennek útjában áll az udvar, vagy mondjuk: az uralkodó bizalmatlansága.

Nós ez a bizalmatlanság feltétlen jogosulatlan, ha a nemzet követelése a fenálló közjogi rend kereteihez alkalmazkodunk. De vajjon jogosulatlan-e, hogy ha megvalósításuk nyilván magával hozza azt a consecventiát, hogy általa egy teljesen új közjogi rend alakulásának nemcsak lehetősége, de feltartózatlan erejű szükségége áll elő?

Hát ebben a kérdésben van a sokak által elkerülendőnek állított új pártalakulás szükségének az indokolása.

Mert azt valóban nem lehet várni az uralkodótól, hogy midőn e nemzeti kívánságok teljesüléséhez beleegyezését adja; ugyan akkor az ő hatalmi körét ostromló további követelések megizmosodását is előmozdítsa. Az ilyen követelések lehetnek helyesek és jogosok, (amint szerintünk is azok), de ezek küzdését csak maga a nemzet eszközölheti s e küzdelemhez uralkodója segítségét igénybe nem veheti.

Ámde ha a mi megvalósíthatónak ismert nemzeti követeléseknek gyakorlati élet talajába való átültetése nem támaszkodhatik egy kompakt gouvernementális pártira, mely a reális munka végzésében egyenlő tekintettel van a nemzet és udvar jogos szempontjaira, a mely éppen kompaktságánál fogva ellent áll minden visszafejlesztési törekvésnek, de egyben, éppen gouvernementális voltánál fogva, ki is zárja azt, hogy a reális munka az ideális törekvések agitációjának legyen eszköze; akkor nagyon is természetes, hogy az udvar az egész fejlődést a legnagyobb toku bizalmatlansággal tekinti és azt már alapjában megdönteni akarja.

Minek való hát azt provokálni, mikor az új pártalakulással azt meg lehet akadályozni?

Alakuljon hát meg a nemzeti vivmányok megvalósításának alapjául általánosan elfogadott 67-es közjogi rend kereteihez alkalmazkodva az új nemzeti többség, mert e nélkül nincs a jövő alakulásának szilárd alapja s a megalakulás aligha történhetik más keretekben, mint a melyeket Bánffy Dezső báró programja jelölt ki először a nemzeti politika számára.

Dr.

A NAPLO telefonszáma:

Szerkesztőség: 503.

Kiadóhivatal: 379.

Utazás egy felszámolás körül.

Kolozsvár, márc. 14.

Tegnap számunkban részletesen foglalkoztunk azokkal a kalamitásokkal, melyek a felszámolás alá került „Kolozsvári Iparszövetkezet” körül már-már állandósultak.

Erre a közleményünkre, melyet egyik *belső munkatársunk* írt, az érdekeltek köréből egy válasz félt kaptunk. Ezt alább közöljük. E helyen csak annyit jegyzünk meg, hogy a mint tévednek a t. felszámoló a közlemény írójának kilétére vonatkozó kombinációikban, úgy tévedés az a feltevésük is, hogy válaszukkal sikerült megcáfolniok valamit a mi állításainkból.

Minket a közlemény megírásánál semmiféle szubjektív szempont nem vezetett. Ugy annyira távol állott ez tőlünk, hogy nem reflektáltunk igen sok olyan furcsaságra, a mit e felszámolással kapcsolatban észlelni alkalmunk volt, de a mi közleményünk tárgyával nem állott szoros összefüggésben. Egyébként közöljük a felszámoló válaszát a következőkben:

„Egy felszámoló szövetkezet *barjai*” címen valaki — nyilván egy szerencsétlen helyzetbe jutott intézet önzetlen jóakarói közül — több helyi lapban ismertetést közöl a felszámolás alatt lévő hitelszövetkezet dolgairól.

Ha nem tudnánk azt, hogy ki ez az „önzetlen” polgártárs, hát azt hinnők, hogy csupa jóakarát vezette cikkeinek megírásánál.

Miután azonban tisztában vagyunk azzal, hogy a cikke írója — már foglalkozásánál fogva is — törvénytudó ember, nyilvánvaló az, hogy nem éppen a közérdek védelme adta kezébe ezuttal a tollat.

Foglalkozik először — tárgyilagosan — azon okokkal, a melyek a szövetkezetet nyilvánvalóan a jelenlegi helyzetébe sodorták. Elhallgatja azonban azt, hogy mielőtt az 1903. március 7-iki közgyűlés kimondta a feloszlást, első sorban az akkor és azelőtt az intézet szolgálatában állott jogtudósna kellett volna — s lett volna kötelessége — a szövetkezet ügyeit olyan irányba terelni, hogy a felszámolás szükségébe ne állhasson. Most a helyett, hogy méltányolná a felszámoló önzetlen fáradozását, melynek eredménye kétségen kívül előnyösen kimutatható, hát nekiront szándékosan felfújt állításokkal, bűntések kirovásának publikálásával stb.

Nos hát tisztelt cikkező polgártárs a mi működésünk, melyet ön *visszatetszést* keltett-nek, ön szerint „enyhén szólva” *ridegen elzárkózottnak* jellemez, senki dicséretére nem szorult ugyan, de másrészt mindenben megfelelt a törvények és alapszabályokban lefektetett elveknek, valamint a közgyűlés által ráruházott megbízásnak.

Hogy tartozik-e évenként közgyű-

zésének már 1849-ben volt historiai precedense.

Mialatt a tiszték, polgárok a maguk körében ünnepelték a nevezetes évfordulót, a nép sem maradt közönyös az általános lelkesedésben. A katonák hatóságával, nyolcasával összefogozva járták be az utcákat, nyomukban a nép különböző csoportjai. A főtéren zeneszó, tüzijáték szórakoztatta a nagy tömeget, mely énekelt, éljenzett és ujjongott örömeiben. Egyik ember lelkesítette a másikat, különösen a katonák, főként a huszár legénység bátorító, daliás magatartása volt a népre nagy hatással, melynek soraiból másnap már ismét nagy számmal jelentkezték a honvédelmi bizottmány előtt a hadseregbe való felvitelre. Pár nap mulva, márc. 19-én, Bem tábornok nevenapja alkalmából újra nagy ünnepélyt rendezett Kolozsvár s ez volt a március 15-iki eseményeknek a befejezője.

Az egész város már 18-án estve rendkívüli fényvel ki volt világítva. Még a legszegényebbek ablakaiban is két-három gyertya fényelt, a városháza erkélye azonban minden várakozást fölülmúlt szokatlan pompájával. Nemzeti színű mécsesek, különböző piros, fehér-zöld színű lángok gyultak fel egyszerre és az erkély fölött hatalmas fényvel megvilágítva ez a felírás volt olvasható:

Hős tábornokunk

Bem József

éljen!

A hatalmas transparent alatt pedig egy a kiválóan rosz epigramma állott, melyet historia nevezetessége miatt külön lejegyeztünk.

Bemünk vezérünk Erdélynek mindene mostan,
Küzdjed nagy bajnok, vívd diadalmi csatád.
Erdély, Kossnathunk s a nagy isten áld meg így egykor,
'S küzdés szép díjult lett Európa szabad.

Ágyulóvések, disztüzek, zene, ének hangzott fel a városban, az utcákon tengernyi nép hullámozott egész nap, este pedig a színházban folytatódott az ünnep a Kolozsvár legelőkelőbb családai és urai jelenlétében. A darab végén élőképben mutatták be a medgyesi, piski és szebeni csata több epizódjait, mialatt a színházi dalárda a Szózatot, a lengyel himnuszt énekelte. Az általános exaltációt érdekesen jellemzik a *Honvéd* rövid tudósításának záró szavai: „Voltanak — írja nehézkes nyelvezettel a régi módi ripor'er — parancsolt szertartásos ünnepléseink bővében, melyek leszerelése mellett szíveink hidegek maradtak, ez a *tied* szíveinkből forrott ki. József napja ünnep marad mindéig nekünk.”

Zuboly.

lést tartani, ez a kereskedelmi törvénynek erre vonatkozó §-aiból kétségen felül meg nem állapítható; de különben is, nem a formai kérdések irányadók, hanem a dolog lényege.

Működésünk eredménye pedig 1903. I-ső és II. félévről, az alapszabály rendelkezése szerint közhírré tétetett. Az 1904. évi teljes mérleg pedig e hó folyamán lévén közzételve közhírré teendő, — ebből kifogása is tárgytalan. Ugy szintén tárgytalan a kir. törvényszéknek ez okokból hozott büntető végzése is — a mire cikkező ur oly kárörvendő maliciával hivatkozik.

Szerkesztő urat ezen nyilatkozatunknak a közönség helyes tájékoztatása céljából való szives közlésére kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

a kolozsvári iparosok hitelszövetkezete felszámolás alatt álló cég felszámoló bizottsága.

Két Wodianer.

Egy Tisza-párti ujság tévedése.

Kolozsvár, márc. 14.

Lapunk egy barátja a következő sorokat küldte be hozzánk:

Egy kis tévedés. Egyik helybeli Tisza-párti krajcáros ujság nagy garral s ökölnyi betűkkel hirdeii Wodianer Arthur udvari tanácsos-sá történt kineveztetése alkalmából, hogy a sokat ócsárolt Tisza István ime a politikai ellenfélben is megbecsüli az érdemeket, mert a kitüntetett férfit a függetlenségi és 48-as párt hivatalos lapjának: a „Budapest“-nek kiadó-tulajdonosa.

Hát mindebből csak annyi az igaz, hogy a „Budapest“-nek csakugyan Wodianer a tulajdonosa, de nem Arthur, a kinek semmi köze sincs a laphoz — hanem Hugó, a ki pedig véletlenül még nincsen benne a hirtelen fölszaporodott udvari tanácsosok gárdájában, a kitüntetett Wodianer Arthur ellenben a legutóbbi választások alatt a terézvárosi Hieronymi párt végrehajtó-bizottságának volt igen agilis s — mint a következmények mutatják — maradandó érdemeket szerző tagja.

A sajtó komolysága nevében tiltakoznunk kell az ellen, hogy az olvasóközönség az ilyen tendenciózus ferditésekkel megtévesztessék.

Egy olvasó.

Lapszemle.

— márc. 15.

A „Pesti Napló“-ban ifj. Ábrányi Kornél a hadsereg kérdései felől cikkezik. Érdekes történeti fejtegetések kapcsán vezet be azt a tételt, hogy a válság megoldásának sulypontja a királyi elhatározásra esik. Kifejti Ábrányi, hogy a multban meg az 1715. évi VIII. t.-c. meghozatala után is szorosan megkülönböztette a magyar közjogi fel-

fogás a királyi hadsereget a nemzeti hadseregtől, meg utóbbi alatt a magyar ezredek összeségét értették.

Hivatkozik Ábrányi az 1802. évi törvényre, mely kifejezetten magyar hadseregről beszél. Majd azt mutatja ki, hogy az általános védkötelezettség életbe léptetésével a régi nemzeti hadsereg hadsereget alkotó erkölcsi elemeknek szükségképpen be kellett hatolniuk a közös hadseregbe s az ezekre vonatkozó felségjogoknak az új helyzethez kell alkalmazkodniuk.

A *Pesti Hirlap* Dénes József toliból „dinasztia, alkotmány és nemzetiség“ címen közöl igen figyelemre méltó vezércikket, mely a monarchia sulypontjának sokat emlegetett áthelyezkedése kérdését több irányban ujonnan megvilágítva tárgyalja. Az érdekes cikke alkalmaslag visszatérünk.

A „*Független Magyarország*“-ban F. L. (Fényes László) elmélkedik a helyzetről és Wekerle formulájáról, melyről tegnap mi is elmondtuk véleményünket. F. L. meglehetősen ellentétben a választások után kifejtett nézetével, mely az újpárt alakulás szükségére látszott rámutatni s a függetlenségi pártban secessiot tartott szükségesnek, most u. n. intransigens álláspontra helyezkedik és a kérdést nem cinismus, a hatalom és erőkérdéseként tárgyalja. E fejtegetések során arra a conclusióra jut, hogy a nemzetnél lévén az erő, a Habsburgokkal viandó küzdelemben csak győznie lehet.

A *Budapesti Hirlap* és az *Egyetértés* az osztrák népeknek a magyar válság dolgában követett magatartásával foglalkoznak. Utóbbiban Kmety Károly a kiváló közjogi író azt fejtegeti, hogy az osztrák Reichsrat nem vindikálhat magának befolyást a válság intézésére. E mellett kitér a válság elintézésére nézve újabb felmerült kombinációkra s azt hirdeti, hogy a magyar vezényszó életbe léptetése nélkül nem lehet kibontakozás.

A „*Budapest*“-ben Rátkay László ír ünnepi cikket Ünnepe előtt címen s közben április 11-ike ünnep tételét kárhóztatja s a Kossuth-szobor mielőbbi felállítását követeli.

A mai ünnepélyek.

*

Napok óta egész rovata volt lapunknak, melyekben a március 15 ike ünnepségekről adtunk előleges értesítést. Ma a város minden tanintézetében és sok egyesületében méltó fényvel fogják megünnepelni a magyar szabadság dicső napját. Az ünnepélyek középpontját természetesen az egyetemi ifjuság és a március 15-iki nagy bizottság ünnepélyei fogják képezni. Utolsó jelentéseink a készülő ünnepségekről itt következnek:

Március 15-iki Állandó-Bizottság.

Magyarország időrendileg első és legrégebbi Március 15-iki Állandó-Bizottsága holnap délután 3 órakor a Redoutban és este 8 órakor a New Yorkban tartja ünnepélyét. A két ünnepély középponti része dr. Haller Károly emlékbeszéde és este dr. Kecskeméthy István ünnepi köszöntője. E körül helyeződik el az egész program. A Redoutban Vikol Rózsika énekével, Boros Ella szavallatával, Zsigmond Ferenc bariton szólójával, Abruóbányai Ede és Réffy egyetemi hallgatók szavallataival, a Kolozsvári Dalkör és Polgári Dalegylet énekeivel, Balogh János zenekara közreműködésével, este a New-Yorkban az „Összhang“ vasuti dalegylet közreműködésével s Balogh János zenéjével. A Március 15 ike Bizottsággal egyetértőleg az idén az egyetemi ifjuság is gazdagabban állította ki programját s az ünnep előesti térenén a másnapi Mátyás-szobor előtti ünnepen kívül a Petőfi emléktáblánál is tart ünnepet. Felhívjuk Kolozsvár lelkes közönségét az ünnepben való részvételre, midőn a Bizottság mindent megtett, hogy az ünnepélyt a nagy nap magasztosságához méltóan készítsék elő. A Kolozsvári Bizottság összeköttetésbe lépve az ország összes Március 15 ike Bizottságaival, ezen napon jelentik be neveiket Kolozsvárra.

A millenniumi iskola ünnepélye.

Az állami millenniumi iskolával kapcsolatosan felállított „Ifjusági-, Egyesület-, Olvasó- és Dalkör“ 1905. március 14 én (kedden) az iskola helyiségében (Pap-utca) az 1848-as események emlékére nemzeti ünnepélyt rendez. — Műsor:

1. Hymnus, éneklí a ifjusági dalkör. 2. Felolvasást tart Pallós Albert polg. leányisk. igazgató. 3. Talpra magyar, szavallja Székely Miklós. 4. Alkalmi beszédet tart Bodokán Virgil p. ü. hivatalnok. 5. Tavasz elmúlt, éneklí az ifjusági dalkör. 6. Szavall Nenkov Károly. 7. Népdalokat játszik a zenekar. 8. Szavall Molnár Paula. 9. Vén cigány melodráma zenekísérettel. 10. Szavall Nenkov Sándor. 11. Kurucdalkok férfinegyes. 12. Mi a haza, melodráma előadja Csizsár Viktor. 13. Szavall, Ürmösy Jenő. 14. Bészó beszéd, tartja Elek Gyula igazgató. 15. Kossuth-nóta éneklí az ifjusági dalkör. Kezdeté este 6 órakor.

Fütenek a királyi palotában!

— Express tudósítás. —

A Vatikán előtt pápaválasztáskor nem lesik annyian a megváltó safumátát, mint a Duna partján azt a gomolygó füstöt, mely a királyi palota kéményéből fölfelé kigyózik a tavaszi kék ég felé.

— Fütik a királyi palotát! — mondják áhitatosán az adófizető polgárok.

Valóban befütöttek a királyi palotába. A politikusok ebből azt következtetik, hogy az uralkodó Budapestre jön és egy-kettőre véget vet a válságnak.

Egy újságíró fent járt a várban s ott a fütésre vonatkozólag a következő fölvilágosításokat kapta:

— Befütöttünk — mondotta az egyik tiszviselő — mert minden évre egy bizonyos mennyiségű tü-

zelő anyag van számunkra kiutalványozva. Nos, azt a mennyiséget föl kell használni... Tavaszodik, nemsokára meleg lesz, s akkor kissé furcsa lenne a fütés. Azért sietnünk kell...

— Tehát nem azért fütöttek be, mert a király jön...

A tiszviselő hirtelen begombolta a kabátját, diplomatikus mosolyt varázsolt arcára s így szólott:

— Erre vonatkozólag — illetékes meghatalmazás híján — nincs módomban nyilatkozni...

... Egy másik palota-alkalmazott véleménye az volt:

Kérem szépen, mi mindig fütjük a szobákat, ha hideg van: akár itt van ő felsége akár nincs. Máskor is füstölnek a kémények csak hogy akkor a közönség nem hederít rá; most, hogy várják ő felsége jövetelét, minden csekély jelt megfigyelnek...

Nyilatkozott végül még egy harmadik beavatott is. Ezt mondotta:

— Igen, a fütés összefüggésben van a válság bonyodalmaival. A ki az ellenkezőjét állítja, fogalma sincs a konstellációkról. Jó lélekkel mondhatom, hogy ő császári és apostoli királyi felsége igenis magyar keszfővárosába fog jönni — csak az időpont nincsen még meghatározva...

... Kiki láthatja ezekből a nyilatkozatokból, hogy a fütésre vonatkozó vélemények nem mindenben egyeznek meg.

Egy pusztuló iparágról.

Kolozsvár, 1905. márc. 13.

Régen volt, talán igaz sem volt, hogy így nagy vásárok idejében, a vásár egyik érdekességét a fazekasok képezték. Nagy rácsos szekerekkel, messze vidékről jöttek fel s hosszú sor-t képeztek a cifrábnál, cifrább, érdekesebbnél, érdekesebb mázu edényeikkel. Ma már ez sincs meg, a vásár ezen érdekessége is eltűnt, egy néhány szekeret lát csupán az ember, s a kirakott edényeknél alig van vásárló. — Annál élénkebb a vásár azon része, hol a bádóg és a vasedényeket árulják, a közönség csaknem egymás hátán van s jó pénzen kapkod az idegenből kiselejtezett árukon.

Szegény fazekasok, századokat meghaladta az ő áruk. Maga a kolozsvári fazekasok céhje 400 esztendőnél idősebb. Volt idő, mikor a kolozsvári céh száznál több mestert számlált, most tizenhatan vannak, s lesz idő, ha így haladunk, hogy hirmondó sem marad belőlük.

Volt idő, mikor az a száz mester, fáradtságos munkája után, kis vagyontát tudott öregségére gyűjteni, most öregségükre a szegények házába kerülnek.

Valaha jó ipar volt a fazekas ipar, ma fáradtságos munka után kiérdemelt koldus bot.

Fáradtságos munka biz az, a ki még nem látta, ne kimélje a fáradtságot s menjen el valamelyik város végére, s emlékeibe felfognak ujulni azok a ponyva regények, a melyek szibériai börtönökről szólnak. Sötét szoba, nehéz fullasztó földszag. Egyik sarokban korong, mellyen az edényeket csinálják, s mellette görnyed a mester; akad néhol

egy öreg segéd is, a kinek heti fizetése 1 frt, 1 frt, 20 kr. — ugye-e szép fizetés?! — Inas nem igen akad, mert sehol sem kapható szülő arra, hogy ily jövő reményével, gyermekét erre a pályára szánja.

A szobának nevezett másik sarkokban, kézi örlő van, hol az egészséget pusztító ólomfestéket örlik, ez meg is látszik, a család minden tagján az apától, anyától kezdve, a gyermekeken; mindenkinek beteges sápadt kinézése van. A szoba meg egy sarkában van a tüzhely is, hol az ételeket főzik; a tüzhely tetején pedig a frissen készült edényeket szárítják, gondolható, mily kedves illatot nyerhetnek a párolgó edényekből az ételek, mily egészséges alkotórészt, az ott örlő festékekből...

Százados bűnök terhelik bizony az államot, hogy így pusztulni hagyta és hagyja, ezt a minden ízében, csaknem eredeti ősmagyar ipart. A kormányok hibások, kevés szakiskola mellett, nem tettek soha egy lépést sem, hogy kioktassák, vagy legalább bevezessék a fazekasokat, az elemi ismeretekbe. Ez az ipar nálunk ott van a hol őseink elkezdtek. A fazekasok nem ismernek semmi újat, még mindig a régi mértékeket, a régi sulyokat használják s maguk sem tudják, hogy mit hogyan és miért tesznek, tudatlanok iparokban és egészen elmaradtak a mai kor igényeitől. Ma is épen olyan a formája, a máza edényeiknek, mint századokkal ezelőtt.

Nemcsoda aztán, ha idegenből, nem is idegenből, hanem a mi német sógorunktól, minden kiselejtezett ronda pléh és zománcozott árut szívesebben vásárol a közönség. Pedig némi tartósság és tetszetős alakukon kívül ezek sem jobbakk, cserépedényeinél. Közegészség szempontjából pedig ezek a vásári zománcozott áruk, csaknem ott állnak, hol cserépedényeink.

Ha valamivel több jóakarát lett volna a kormányokban, ha tanították, ha tanácsokkal ellátta volna, ha legalább figyelemmel kísérte volna a fazekasok sorsát, kifejthetett volna ez az ipar úgy, hogy disz lehetett volna a magyar kézművészségnek.

Most már a végpusztulásnál tartunk, egészen elsüllyed ez az ipar. Ma még a szegény ember asztalára kerül cserépedény, de ha így haladunk, maholnap csak muzeumi tárgyak lesznek a cserépedények. Az embernek önkénytelenül jön a kérdés az ajakára, mire jók az „ipartestületek“, mire a „szakiskolák“, mire az „iparkamarák“, mire a kormányok?! De mit is mondok! A kormányoknak nem cserépedény, hanem katona és ágyú kell. D.

Irodalom.

A fáklya. Csinos füzetet kaptunk ma „Fáklya“ címen. Első száma

Richtzeit Arthur és Szász Ödön szerkesztésében most meginduló szép-irodalmi és hetilapnak. A füzetnek gazdag tartalma, tetszetős kiállítása, határozottan a vidéki szépirodalmi lapok színvonala fölé emeli a „Fáklyát“, mely ha nem is fog nagyrészt területet bevilágítani, kívánjuk, hogy vigan lobogjon. A füzet tartalmi jegyzékét alább közöljük és első pillanatra is a közreműködők jó hangzású irodalmi nevét kell kiemelnünk, magára a tartalomra azonban még lesz néhány megjegyzésünk.

TARTALOM: Detre: A szőnyeg politikusa. — Eber Ernő: A nemzetiségi kérdés lényege. — Felszeghy Dezső: Kiséret. — Sándor József: Márc. 15. — Kovács Dezső: Dráma az udvaron. — Forrai András dr.: Irás a zenekritikusokról, néhány hangversenyéről és Biankáról. — Szeretek egy asszonyt. — Lázár Ernő: Meggyült a föld. — Fabula János: Halál. — Bányai Elemér dr.: Korszakos országgyűlések. — Széchy Akos dr.: A magyar festészetéről. — Gyulai Farkas dr.: Fantáziák. — Fekete Nagy Béla: Adósságainkról. — Kiss Menyhért: Dal. — Sebesi Samu: Ideál a porban. — Tükör. — Megjelenik minden vasárnap. Ára 30 fillér. Előfizetési ára: Egész évre 16 K. — Félévre 8 K. Negyed évre 4 K.

A háboru.

A nagy orosz vereség.

Budapest, márc. 14.

A Reuter-ügynökség tudósítója jelenti Fuzanon át 12-iki kelettel Kuroki mukdeni táborából: Óráról-órára teljesebben látni az oroszok vereségének nagyságát. Ma este a csataterén maradt halottak számát 25.000-ben állapították meg, amivel az oroszok összes vesztesége 100.000 főre szaporodik fel. Ötven-hatvan-ezer embert elfogtak. Több mint 70 ágyút zsákmányoltak. A lövészek és készletek óriási tömege jutott a japánok kezébe. A japánok veszteségei nem mulják felül az előbbi nagy csaták veszteségeit még Kuroki seregében sem, melynek nem volt több mint 5000 halottja és sebesültje. Az oroszok mukdeni visszavonulása 9-én kezdődött és csak akkor kezdett bomladozni, amidőn az oroszok észrevették, hogy visszavonulásukban a japán gyalogság és tüzérség fenyegeti őket. Tegnap egy japán hadosztály több orosz ezredet talált, amelyek a tienlingi uton vonultak vissza. A japánok leereszkedtek a magaslatokról, szembeszálltak az oroszokkal, kik vonalukat át akarták törni. Kemény küzdelem után, melyben a japán ágyúk nagy hatással voltak, megadta magát 4000 orosz tiz ágyúval. A japánok közül százán estek el.

Budapest, márc. 14.

A Reuter-ügynökség niucsvangi jelentése szerint a kínai vasutak igazgatósága az inkau-szinmingtini vonalon az egész forgalmat beszüntette és elrendelte, hogy az összes üzemanyagot Kincsauba szállítsák, hogy elkerüljék a semlegességnek a japánoktól való megsértését, akiknek számára a minap nagy tömeg rizst szállítottak Szinmingtinbe.

Budapest, március 14.

Diplomáciai körökben azt állít-

ják, hogy úgy Oroszország, mint Japán nemsokára összeroskad amaz óriási pénzügyi terhek alatt, melyeket a háboru rótt rájuk. Hír szerint ama semleges hatalmak egyikének képviselője, amelyek legjobban érdekelve vannak a háboruban, jelentést tett kormányának arról, hogy van remény arra, hogy titkos tárgyalás folyik Oroszország és Japán között a békefeltételek megállapítása végett. Egyébb diplomáciai forrásból az hírlik, hogy az első tárgyalások színhelye a csatater lesz.

Budapest, március 14.

(Hivatalos.) Az oroszok veszteségeit Szingtingnél, Csingkecsöng február 24-én történt megszállásától fogva, a következőképpen állapítják meg: 2200 fegyver, hat gépfegyver, 320,000 fegyvertöltény, 11,500 gránát és shrapnel, 33 mértföld hosszúságú tábori vasúti sint, 440 kocsi, valamint számos egyéb készlet stb. Az oroszok Szingkingnél 1200 halottat hagytak, 80 embert elfogtak. A veszteségeket e vidéken 20.000 főre becsülik,

LEGUJABB.

— A „NAPLO“ távirati és telefon-tudósítása. —

Andrássy kihallgatása.

Budapest, márc. 14. (Saj. tud.) A politikai körökben elterjedt hírek szerint Andrássy Gyula grótot a király újabb kihallgatáson fogja fogadni. A kihallgatás időpontjára nézve azt jelenti, hogy az március 16-án fog megtörténni.

Szélcsend.

Budapest, márc. 14. (Saj. tud.) A politikai világban ma teljes szélcsend uralkodik. A pártkörök üresek. A legtöbb képviselő kerületébe utazott, hogy a holnap tartandó nemzeti ünnepélyeken részt vegyen.

Nyilatkozatok.

Budapest, márc. 14. (Saj. tud.) Polónyi Géza arra a róla elterjedt hirre vonatkozólag, mint-ha ő Wekerle útját akarta volna egyengetni, ma cáfolatot tett közzé. Egy másik nyilatkozat is jelent meg ma Wekerle Sándortól magától. Wekerléről ugyanis az a hír terjedt el, miszerint az ő terve abban állana, hogy a megalkulandó koalíciós kormány programjából kikapcsolnák a katonai kérdéseket és pusztán azt az elvi kijelentést fogadná el az országgyűlés, hogy a nemzetnek joga van a magyar vezényszóhoz, a magyar jelvényekhez és magyar zászlóhoz. Wekerle Sándor erre vonatkozólag a következőképpen nyilatkozott:

— Ezekből a híresztelések-

ből semmi sem igaz. Nem áll az sem, mintha én ilyen irányban tárgyaltam volna a vezérőrbizottság tagjaival. Hírszen az én véleményem az, hogy olyan kormány meg sem alakulhat, a melyiknek határozott katonai programja nincsen és a békés munkálkodásról szó sem lehet, ha ez a katonai program sem olyan, hogy kielégíthesse a képviselőházat. Megmondottam ő felségének is, hogy a kilences-bizottság katonai programja elegendő volt a választások előtt; a választás után azonban ez a program ki nem elégítő és vele nyugalmat teremteni sem lehet. Ezenkívül még koncessziókra van szükség. Ezekről a koncessziókról beszéltem ő felségének, de nagyon természetes, hogy a nyilvánosság előtt nem nyilatkozhatom róluk!...

A Reichsrathból

Budapest, márc. 14. (Saj. tud.) A Reichsrath mai ülésén tárgyalták Derschatta képviselő indítványát, hogy a Reichsrath küldjön ki egy 48 tagu bizottságot a Magyarországtól való különválás előkészítésére. Az indítványhoz többen hozzászóltak. A vitát holnap folytatják.

Meszlényi püspök betegsége.

Budapest, március 14. (Saj. tud.) Szathmárról jelentik, hogy Meszlényi szatmári püspöknek, ki már régebben beteg, állapota válságosra fordult, úgy hogy életéért aggódnak.

Fenyő Sándor ügye.

Budapest, március 14. (Saj. tud.) A kuria büntető tanácsa ma foglalkozott Fenyő Sándor ismeretes bűntügyével. A kuria rendkívüli enyhítő körülmények alapján a btk. 92. §-át alkalmazta és Fenyőt három havi fogházra ítélte. A büntetésből egy hónap és két nap a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vétetik.

NAPLO.

— Hírek. —

* Szerená. A mai ünnepség hangulata már a tegnap estét is megkülönböztette más hasonló estétől. A lelkes hangulat, a márciusi szelők, a szabadság illata járta be az utcákat. Olyan lelkes közönséget régen láttunk, mint a milyen tegnap Kólozsvár utcáit megtöltötte. Két zenekar járta be a várost. A vasutasok „Összhang“ zenekara és a tűzoltó banda, mindakettő hazafias dalokat játszott. A szép ünnepély a Mátyás-szobor előtt végződött, a hol Pethes László a Talpra magyart szavaltta és Révffy Lajos emlébeszédét mondott.

* Szenes Károlyné halála. Egy bájos, fiatal asszony vívódott napokon keresztül a halállal ott fenn a klinikai szomorú kórágán. A

hosszas rettenetes kintől végre megváltotta a halál. Temetése ma délután lesz.

*** A Karolina-kórház kimutatása.** Dr. Engel Gábor, most teszi közzé a Karolina Országos Kórház 1904. évi kimutatását. A kimutatás első sorban a klinikák és kórházak orvosi, tisztii és műszaki személyzetének valamint a szolga személyzet névsorát közli, majd a betegállományra és a gyógykezelés eredményére vonatkozó statisztikai adatokat tartalmazza. Ezek szerint az 1904. évben 5097 volt a fölvetett betegek létszáma. Ebből gyógyultan és javultan távozott 3780, gyógyulatlanul bocsátott el 684 és meghalt 269. A bejáró betegek száma volt 15879. A füzet többi része az egyes klinikák agyagának csoportosítását tartalmazza betegségek szerint, továbbá az ápolott betegek foglalkozás, életkor, vallás, családi állapot és nemzetiség szerinti csoportosítását.

*** Két tudós halála.** A magyar tudományos világnak egyszerre két halottja van. Egyik dr. Csiki Kálmán műgyógytanár, másik Schulek Vilmos a hirneves szemorvos és egyetemi tanár. Kolozsváron mind a kétfőnek sok ismerőse van. Schulek több ideig volt a kolozsvári egyetem professzora s innen helyezték át Budapestre, hol az egyetemnek egyik kiváló díszje volt. Halálát néhány heti betegeskedés előzte meg. — Csiki Kálmán erdélyi családból származott s egy időben képviselője volt Sepsiszentgyörgy városának. Mint tanár a budapesti ref. főgimnáziumban, majd a ludoviceumban tanított, később a műgyógytanára lett, hirtelen halálát agyszélhűdés okozta.

*** Új szárnyvonal.** A kolozsvári vasúti üzemeltetés értesíti az utazók közönséget, hogy a székely-kocsárd-marosújvári új szárnyvonalat legközelebb a közforgalomnak átadja. A megnyitás napját annak idején közölni fogjuk. Az új vonalon a 741., 742., 7413., 7413., 7415., 7416., 7417. és 7418. sz. vegyesvonalok fognak naponta közlekedni s a nappali órákban közlekedő összes fővonalis és Marosvásárhely felőli személyszállító vonatok Székelykocsárdon közvetlen csatlakozást találnak a marosújvári vonatokhoz és viszont.

*** Új ügyvéd.** Szoboszlai László dr. ügyvédjelölt, ki egy időben Kolozsváron volt joggyakorló, a napokban tette le az ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen. A rokonszenves fiatal ügyvédnek sikerült vizsgájához sok jó ismerőse gratulált.

*** Bucusu egy főispántól.** Csikvármegye közönsége a napokban bucsuzott el Mikó Bálint főispántól, ki mint köztudomású — pár hét előtt nyugalmába ment. A távozó főispán előtt először a megye tisztikara tolmácsolta érzelmeit. A tisztikar élén Perczel alispán intézett bucsu-beszédet a főispánhoz. Külön vett bucsut Mikó Bálinttól Csikszereda város külön tanácsa, melynek élén Ujfalusi polgármester intézett bucsuszavakat a távozó főispánhoz. Mikó Bálint távozása alkalmával tudvalevőleg valóságos

belső titkos tanácsossá nevezett ki.

*** A kolozsvári iparosok hitelszövetkezete felszámolás alatt,** f. hó 27. én, (hétfő) délután 4 órakor az Iparos Egylet gyűlés termében közgyűlést tart, melyre a részjegytulajdonos tagokat ezennel meghívja a felszámoló bizottság.

A közgyűlés tárgyai:

1. A felszámoló bizottság jelentése.

2. Az 1903 és 1904 évi számadások bemutatása, mérleg megállapítása.

3. Elhalt és kilépett felszámoló bizottsági tagok bejelentése.

A közgyűlésen csak igazoló jeggyel lehet részt venni. Az igazoló jegyek a részjegyek előmutatása mellett a közgyűlést megelőzőleg három napon keresztül a hivatalos órák alatt (d. u. 3—5 óra között) a szövetkezet helyiségében a felszámoló bizottság ügyvezetősége által adatnak ki.

*** A Janku-alap hovatfordítása.** A román memorandum-pör idejében Russzu Sziríán, az akkori nagyszebeni Tribuna szerkesztője és Albini Liviusz gyűjtést rendeztek a Jankuszoboralapra. A közös adakozásból összegyűjtött 9402 korona 80 fillérenyi összeget 1894-ben Hieronymi Károly ekkori belügyminiszter lefoglaltatta, mert tiltott politikai célokra használták föl. — A románság több ízben mozgalmat indított az iránt, hogy a lefoglalt összeget visszakaphassa, legutóbb a Nagyszebeni Román Klub kezdeményezésére Szeben vármegye közgyűlése elé is fordultak hasonló indítvánnyal. Illetékes helyen azonban tudni sem akartak az elkobzott alap visszaadásáról, míg a múlt év végén Tisza István gróf belügyminiszter a lefoglalt összeget az Asztra román közművelődési egyesületnek adományozta, ama határozattal, hogy közművelődési célokra használják föl. A román lapok akkor tiltakoztak, hogy az összeget az Asztra átvegye és hogy az másra használtassék föl, mint arra, hogy vele Janku Abraham cebei sírját emlékeleg megörökítsék. Az Asztra közgyűlésén azonban a többség keresztülvitte az összeg elfogadását. Az alap hovatfordítása most került napfényre. E szerint nem közművelődési célokra használták föl, hanem, mint Nagyszebenből jelentik a Figyelő-nek, az ottani polgári leányiskola kimeszelésére, ablakainak kijavítására és festésére, a kert utak kijavítására és egy vaskeletés készítésére. Az Asztra ez intézkedése nagy feltűnést keltett, mert sem a miniszter intenciójának, sem az alaphoz fűződő kegyeletnek nem felelt meg.

x Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávébővítési Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kintűnő minőségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak! Telefon!

ÜZENETEK.

Egy olvasónő. (Kolozsvár) Azt kéri ön, helyesnek tartjuk-e, ha a nő sportot üz? Ha lovagol, vadász, lawn-tennist játszik, korcsolyázik és kerékpározik?

Ez attól függ, hogy melyik az a sport a melyik temperamentumának megfelelő. Mert ha például vadászni jár: azt nem helyeseljük; ha pedig lawn-tennist játszik: az ellen már nincs kifogásunk. Ha kerékpározik: aggódunk; ha korcsolyázik: helyeseljük. A lovaglást? Azt tetszésére bizzuk.

Állásfoglalásunkat, jobban mondva véleményünket megpróbáljuk röviden indokolni.

A női vadászt úgy képzeljük, mint azt az énekes madarat, a melyik a vércse szerepére vállalkozik. Vitézkedik a nélkül, hogy megvolnának ahhoz a karmai és a kemény, görbe csőre. Nem énekel, hanem berzenkedik. Nem mosolyog, hanem összerándolja homlokát. Virágnak született egy napsugaras völgyben s fenyőszálnak képzelet magát a havasok rengetegében. A férfit edzi a sport, a nőt durvítja. A férfit tettekre ösztönzi, a nőt hivatásától elvonja. Aztán egy parányi kézben szebben villog a kötött, mint a fegyver hideg acélja.

A lawn-tennisnek házi jellege van. Derék nagybácsiktól le az apró fruskáig labdázzhat mindenki. Egyszerű, mulatságos és szórakoztató sport, a mely edzi a testet, nemesíti a lelket s jó barátok társaságában a legkellemesebb időöltéshez tartozik. Ha rendben van a konyha otthon és az ebéd nincs kitéve az elkozmásodás veszélyének — a legháziasabb aszszony is bátran sportolhat a lawn-tennis pályán.

Más a véleményünk a kerékpározásról. Ez a jármű sehogyan se illik a nő egyéniségéhez. Mintha az aszszony a női méltóságot és a nemi iránt tartozó tiszteletet taposná a pedál helyett. Meglehet, hogy téves előítélet vert gyökeret az emberek meggyőződésében, de a kerékpározó nőt minden férfi fixirozó tekintettel méri végig s indiszkrét érzelmekkel nézi a sport-toilette-jét. Ha férfit látunk kerékpáron: azt hiszük sietős a dolga. Vagy egyáltalában nem hiszünk semmit. Ha nő suhan végig a karikáján: ugyancsak megnézzük s s minden ember kíváncsi a harisnya. A kerékpár nőhiveinek nagy részét világvárosokban abból a branche-ből kapja, a melyiknek virtusát nem jegyzik a morális világ börczójén. Ez a körülmény is jó adaggal járult a kedvezőtlen előítélthez, a mely meg van, s a melyet maga a társadalom alkotott meg s így számot kell vetni vele annak a nőnek a ki kerékpárra ül.

De semmit sem von le a nő eseményiségéből a korcsolyázás. Talán az egyetlen sport, ami a nő szépségét, bájait emeli, anélkül, hogy a nő tiszteletreméltóságából bármit is veszítene. A sima jégen tova iramló, hajlékony, karcsu nő, plasztikus látvány. Még a korcsolyája sem látszik, a mint egyenletes, sima bogen-kanyarulatokkal siklik ide-oda csak arcán csattannak ki a legszebb rózsák, a szemében ég az ártatlan öröm tüze. A férfi karjára ölti akár egy elite-bálban s aztán ketten siklanak odább a katona-zene vidám

keringői mellett. Ez a sportedző, üdítő, szórakoztató — csak jég kell hozzá.

Ime elmondtuk véleményünket s örvendünk ha tisztelt olvasónk nézeteivel találkozunk.

MULATSÁG.

Korcsolyabál.

— március 14.

A telhetetlen Carneval berontott a börtbe, hogy dicsőségéhez fűzze a tegnapi korcsolyabál fényes sikerét. A New-York földszinti termében Kolozsvár elitje gyűlt össze tanuságot tenni arról, hogy a mindig siető hushagyó kedd intelme nem a táncosokra szól. A csapongó jó kedvet s hangulatot csak fokozta a tudat, hogy a bálók ez idei krónikája bezárul. Ki is vette minden ott lévő részét a táncból, a mely fáradhatatlan hévvel uralkodott a késő reggeli órákig, s csak a korán kelő nap udvariatlan sugarai vetették fel a hazatérés szomorú gondolatát.

Az agilis rendező-bizottság jóvoltából, melynek élén Pozsoni Antal táblabíró állott, a jelenvolt hölgyek névsorát a következőkben adjuk:

Dr. Farkas Gézáné, gróf Teleki Ádámné, gróf Wass Ilona, br. Horváth Kálmánné, br. Horváth Hortense, br. Horváth Antonie, br. Bálinti Mártha, dr. Mihály Józsefné, dr. Filep Gyuláné, Hincsné nővérek, Papp Farkasné, Papp Lízka, Gaál Albertné, Gaál Marici és Elzi, Klupáthy Antalné, Klupáthy Iza, Széchy Eta, Széchy Akosné, Boros Györgyné, Boros Ella, Nagy Józsa, Papp Mariska, Makrai Lili, dr. Haller Gusztávné, dr. Fábinyi Rudolfné, Orbók Mórné, Orbók Ilona, dr. Pataky Jenőné.

Báli indítvány.

— A szép lányok figyelmébe. —

Mindenkor időszerűbb lett volna ezzel az indítvánnyal előállni, mint most a farsang után, mert végre is a báli indítványok farsang után egy csöppet sem aktuálisak. De hát a jó gondolatoknak közös sorsa, hogy későn jönnek és éppen abból, hogy ez a gondolat későn jött, azt következtetem, hogy — jó. De hiszen elvégre a börtben is van elég bál és ezeken is hasznát lehet venni ennek az indítványnak.

Szól pedig az indítványom első sorban azoknak a lányoknak, a kiket mindenki ünnepel, mert éppen ezek esnek abba a hibába, a melyről beszéltek.

A ki kolozsvári bálban táncolt már annak bizonyára feltűnt, hogy bár más bálokon is vannak szép lányok — ha nem is ilyen szépek*) — sehol sincsen akkora udvaruk, mint itt.

S hogy a kolozsvári szép lányoknak olyan nagy udvaruk van mindig, annak az a magyarázata, hogy természetesen sokan kéri a lányokat táncra, egyszerre többen is, a kisasszony mindenkivel egyszerre nem táncolhat, hát szépen beosztja: magával táncolom a harmadikat, magával a hatodikat, a kilencediket és így tovább. A mig tehát a kisasszony a táncosával egyszer vagy esetleg kétszer megkerüli a termet, az alatt egész hadsereggé nő azoknak a száma, a kiknek már nem elég a tíz ujjuk arra, hogy számon tartásák rajta, hogy mikor kell előállaniok és esedékessé vált turjukat

*) Ennek kijelentésével tartozom a kolozsvári lányoknak.

követelniök. Ez pedig három szempontból kellemetlen. Első sorban kellemetlen az urakra nézve, a kik így gyakran egy félóra le vannak kötve és mással nem táncolhatnak, a mi pedig annál kellemetlenebb ilyen kisebb városban, mert a táncosok legnagyobb része különben is alig jut hozzá, hogy a teremben lévő összes ismerőseit legalább egyszer megtáncoltassa. Kellemetlen ez másodsorban a többi lányokra nézve, a kik táncos nélkül kénytelenek szükkölni, mert a táncosok egy nagy kontignensét egy-egy ünnepelel lány így elvonja tőlük. Kellemetlen harmadszor az egész közönségre, mert az egy-egy sarokban képződött udvar akadályozza a táncot. És kellemetlen végre önmagukra az ünnepelel lányokra, mert azok, ha senkit sem akarnak megsérteni, mindig fejen kell tartaniok a sorrendet!

De hogyan lehet ezen a sok bajon segíteni? Nagyon egyszerűen!

A leányok, az uraknak, a kik őket táncra kérik, a turt megigérik, de a nélkül, hogy megmondanák, hogy hányadikat és ha egyikkel táncoltak, táncolnak a másodikkal és a harmadikkal, szóval mindig azzal a ki közelebb van. A ki olyankor kérte a turt, a mikor mással táncol a leány, ha tetszik neki vár, ha pedig nem tetszik, akkor a nélkül, hogy ezáltal udvariatlanság vádját terhelhetné, táncol más leánnyal és azután jön vissza újból kérni a turt és nincs kitéve annak, hogy ha esetleg a hatodik turt megigérték neki és ő közben mégis egy percre eltávozott, épen akkor nincsen jelen, mikor reá következnek a sor.

SZINHÁZ

Színházi műsor:

Szerda: Huszonötödösör: Ocskay brigadéros. (B. 145. páratlan szám.)

Csütörtök: János vitéz. (B. 146. páros sz.)

Péntek: Egy párisi regény. (B. 147. páratlan sz.)

Szombat: János vitéz. (B. 148. páros sz.)

Vasárnap d. u.: János vitéz.

Vasárnap este: Először: A boszorkány. (Bérletszünet XXI. páratlan sz.)

REGÉNY.

Jgélet.

— Regény. —

Irta: Elzéar Pierre. 48

Két nappal később Ctotildtól érkezett levél.

Édes jó apám.

Nem kapta meg előbbi leveleimet? Miért nem felel? Nagyon boldog vagyok, de már örülök, hogy nem sokára vissza érkezünk. Most Párisban vagyunk, de mihamarább visszajövünk. Nem irhatok többet, fontos okból. A viszontlátásra hát. Szerető leánya Clotild.

A legnagyobb izgalommal várta leánya érkezését. De multak a napok, a nélkül, hogy újabb hírt kapott volna.

XXIX.

Megérkezett a fiatal házaspár. Boismarin egy délelőtt, szobájában ült, mikor betoppant Clotild.

Boldogan ölelte meg leányát; Először volt olyan gyermekével, mint más atya. Az aggodalom, meg sokszorozta szeretetét. Meghatva nézte leánya boldog arcát.

— Oh, Clotild, mennyire vágyódtam utánad.

— Igazán? Pedig csak tegnap érkezünk. Roger ma reggel megengedte, hogy meglátogassam. De miért nem felel leveleimre talán nem kapta meg őket?

Hiszen Roger adta fel.

— De igen, megkaptam, mondta Boismarin zavarral. De miért nem kísért el férjed.

— Ugy-e ez nem volt szép tőle. De nem jöhetett. Azt mondta, dolga van. Nem kutatom dolgait; Roger a világ legjobb férje, ez elég nekem. De már mennem kell, férjem rövidre szabta szabadságomat.

Elbucusztak gyengéden egymástól. Clotild megígérte, hogy másnap eljön.

Este lett. Boismarin szomoruan ült helyén. Elveszítette úgy látszik leányát is. Elvonult előtte élete. Mily szomorú magányosságban telt el. A vallás már nem töltötte ki életét. Vágyódott szeretetre, családi életre s úgy látszik ebben nem lesz része soha.

Kopogás riasztotta fel. Már sötétedett s alig bírta kivenni a belépőben veje ismert alakját. Seb-tiben egy gyertyát gyújtott meg, mely a szobának kísérteties külsőt kölcsönzött.

Barátságosan akarta üdvözölni s kezét Roger felé nyújtotta, de az úgy tett mintha észre sem venné a feléje nyújtott jobbot. Kezében csomag volt.

Itt az ideje, uram, hogy nyíltan beszéljek, kezdte Roger a beszédet. Én ismerem önt. Boismarin ur. De ön nem tudja, hogy ki vagyok. Én Guilmair Roger, Jean öcsöce vagyok.

Boismarin, mintha villám sújtotta volna, egy székbe hanyatlott.

— Boismarin ur talán sejtí, hogy miért jöttem ide. Itélkezni akarok ön felett. Vádolom, hogy megölte Helént, gyámleányát s aztán gyávnán mást hagyott bűnhődni rettenetes cselekedeteért. Mást, egy ártatlant, az én bátyámat! Boismarin lehorgasztotta fejét.

— Bizonyítékaim olyanok, hogy a bíróság nem itélné el érte. Itt van Helén naplója; Onnan tudom, hogy bűnös szenvedélyvel szerette Helént.

— Küzdöttem eleget ellene.

— Tudom. De mégis szenvedélye győzedelmeskedett s megölte Helént. Választani engedte szerelme és a halál között, ő az utóbbit választotta.

— Bevallom, így volt. De ez nem a legfertelmesebb bűne. Nem bírt szenvedélyével. De aztán egy ártatlant el hagyni itélni, nyugodtan, lelkiismeret furdalás nélkül. Meggyönt s azt hitte, evvel mindent jóvátett.

— Nem védekezem, minden így volt Itélkezem fölteni Guilmair Roger.

— Eletért életet követelek: Ön bevallotta, bűnét, tehát nem gyilkolok ártatlant, csak igazságosan itélkezem. Ha imádkozni akar halála előtt úgy engedek időt erre is. Én voltam a bíró én leszek a hóhér.

Boismarin betámolygott a szomszéd szobába.

(Vége köv.)

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.

Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.

Kiadó „Napló” hirlapkiadó-vállalat.

KIADÓ

április elsejére egy irodának, műhelynek vagy rak-
tárnak kiválóan alkalmas
földszintes udvari helyiség.
Értekezhetni Főtér 13. I. em.

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohánytözsdekben és minden elárusítónál.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Résztvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapirokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

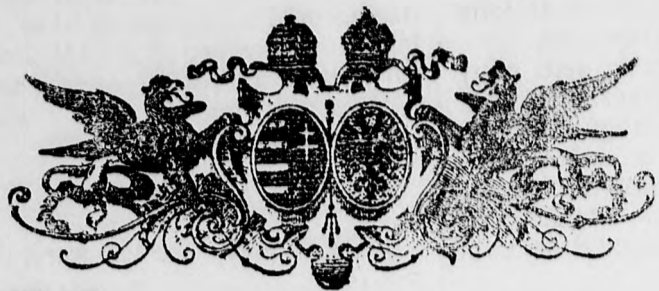
Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek húzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközli.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
udvari
szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-
tér 14. szám. **Kolozsvár** Mátyás király-
tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák,
(turista, vadász, lo-
vágó, tennis, kerék-
pár stb.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista gal-
lérok
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű kelmékből, nagy választékban
olcsó, határozott árak.

Fiókraktárak Magyarország minden nagyobb városában.

Telefon-szám 431.

„Kristály”

gőzmosó intézet

Telefon 500. **KOLOZSVÁRT.** Telefon 500.

A modern technika legújabb vívmányának megfelelő felszereléssel, tisztán viz és szappannal mos, vasal női és férfi fehérneműket gyorsan a leg-
szébb kivitelben és előnyös árban.

Elvállal vegyileg tisztítani uri és női ruhane-
műeket, selyem és szövet kelméket, kézimunkát, dísz-
darabokat stb. jutányos áráért.

Csipkefüggönyök 30 kr.-ért darabonként
mosva és vasalva.

A ruhaneműk kívánatra díjmentesen elhozhatnak és
vizont tiszta állapotban pontos időre hazaszállíttatnak.

A n. é. közönség kényelmére a belvárosban

LASKAI FERENCZ ÉS FIA

ágyneműek üzletében — Telefon 405.

(Kossuth Lajos és Tivoli-utca sarok) felvételi telepet
létesített, hol ruhaátvételeket eszközölnék.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan mun-
káról és mindenben méltányos áráról, szíves figyel-
mébe ajánlja a belvárosi felvételi telepet és számos
megbízást kér a

„Kristály” gőzmosó intézet.

Fehérnemű mosva és mangolva 10 kr. kgrmonként.

AZ

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet”

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2% -ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Ujhelyi M. és Társa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyom-
tatványok a legújabb és legdisze-
sebb kiállításban jutányos árákon

Vidéki megrendelések pontosan
teljesítetnek

Telefon szám 379.

